

Koalicije za razvoj solidarne ekonomije

Strateški plan 2020—2021

Vizija

Koalicija za razvoj solidarne ekonomije teži društvu koje se razvija održivo, oslonjeno na solidarnu ekonomiju koja omogućava i podstiče ekonomsku, društvenu i političku uključenost građana i građanki.

Misija

Koalicija za razvoj solidarne ekonomije gradi podsticajni okvir za razvoj solidarne ekonomije u Srbiji kroz informisanje, zagovaranje i podizanje kapaciteta.

decembar 2020.

Dosadašnja postignuća koalicije

Koaliciju za razvoj socijalnog preduzetništva (KorSP) osnovali smo 22. aprila 2010. godine kao neformalnu mrežu organizacija koje se bave podrškom razvoju solidarnog preduzetništva. Trag fondacija, Evropski pokret u Srbiji (EPuS), Grupa 484, Inicijativa za razvoj i saradnju (IRS) i Smart kolektiv su se okupili kako bi se njihovi raznoliki, ali kompatibilni metodi rada stavili u funkciju razvoja sektora.

Ponosni smo na partnerstva koja smo uspostavili i inicijative koje smo pokrenuli ili bili njihov deo. Na samom početku rada, u septembru 2010. godine, bili smo jedan od partnera Erste Fondacije u organizaciji „Social Business Tour“ programa u Beogradu. „Social Business Tour“ je zajednička inicijativa Erste Fondacije, Erste Grupe, „good.bee Credit“ finansijske institucije i Gramin kreativne laboratorije, pod pokroviteljstvom profesora Muhameda Junusa, usmerena na promovisanje koncepta socijalnog biznisa.

Tokom 2010. i 2011. godine realizovali smo prvi zajednički projekat „*Program stručne podrške za unapređenje poslovanja socijalnih preduzeća*“, u okviru programa „Zapošljavanje i migracije mladih“ četiri agencije Ujedinjenih nacija (UNDP, ILO, UNICEF i IOM) u saradnji sa nacionalnim i lokalnim partnerima, uz finansijsku podršku španskog Fonda za dostizanje milenijumskih ciljeva razvoja (MDG F). Ideja programa je bila da se već pokrenutim solidarnim preduzećima obezbedi stručna podrška i tako unapredi njihovo poslovanje, kao i da se identifikuju i promovišu primeri dobre prakse da bi poslužili kao podsticaj drugima za pokretanje sličnih inicijativa.

Najveće napore smo ulagali u promociju solidarne i socijalne ekonomije i socijalnog preduzetništva. Mladima smo se bavili tokom 2013. godine u okviru projekta „Inovativa“, uz podršku Solidar Suisse — Kancelarije u Beogradu. Cilj nam je bio da promovišemo uključivanje mladih u socijalno-preduzetničke inicijative. Radili smo sa mladima i sa donosiocima odluka u lokalnim zajednicama. Za potrebe projekta je izrađena publikacija o socijalnom preduzetništvu. Tokom 2013 i 2014. bavili smo se približavanjem koncept socijalne i solidarne ekonomije približno što širem krugu zainteresovanih pojedinaca i grupa u Srbiji kroz uređivanje i distribuciju biltena o socijalnom preduzetništvu. Bilten je izlazio uz podršku TACSO kancelarije u Srbiji (Tehnička podrška organizacijama civilnog društva).

Naše aktivnosti zastupanja smo započeli tokom 2012. godine, kada se donosioci odluka u Srbiji počinju interesovati za potencijale solidarnog preduzetništva, pre svega u zapošljavanju različitih marginalizovanih grupa, Koalicija se aktivno uključuje u diskusiju o javnim politikama. Bili smo članovi radnih grupa za izradu Zakona o socijalnom preduzetništvu i zalažemo za donošenje sveobuhvatne politike koja bi na holistički način odgovorila na potrebe sektora. Tokom 2019. godine inicirali smo intenzivan proces konsultacija sa svim zainteresovan stranama kako bi se ponudio sveobuhvatan zakon o socijalnom preduzetništvu. Kao rezultat tog procesa, nastala je Ex-ante analiza o sektoru socijalnog preduzetništva i predlog Zakona o socijalnom preduzetništvu koje je izradilo civilno društvo uz podršku Kabineta premijerke, Republičkog sekretarijata za javnu politiku, Tima za smanjenje siromaštva i socijalno uključivanje i Nemačke razvojen saradnje (GIZ). Zakon je poslat resornom ministarstvu i očekuje se njegovo razmatranje u narednom periodu.

Na regionalnom i evropskom nivou smo takođe bili aktivni. Motivisani i oslonjeni na Strazburšku deklaraciju koja definiše prioritete i preporuke za delovanje institucija Evropske unije u razvoju socijalnog preduzetništva, početkom 2014. godine smo pripremili regionalnu deklaraciju kojom smo želeli da podstaknemo razvoj nacionalnih javnih politika o solidarnom preduzetništvu u državama Zapadnog Balkana i Turske. Zajedno sa predstavnicama organizacija civilnog društva iz regiona, 14. marta 2014. godine potpisali smo „Beogradsku deklaraciju o razvoju socijalnog preduzetništva u regionu Zapadnog Balkana i Turske“. Deklaraciju je potpisalo više od 450 organizacija iz regiona, što je bio značajan korak za prikupljanje šire podrške i postizanje legitimiteta inicijative koja za cilj ima predlaganje mera nacionalnim, regionalnim i evropskim institucijama za unapređenje nacionalnog i regionalnog okvira za solidarno preduzetništvo i uključivanje regiona u sve evropske politike i inicijative na polju solidarnog preduzetništva. Podršku u tom procesu nam je pružio Tim potpredsednika Vlade

za socijalno uključivanje i smanjenje siromaštva (SIPRU) i TACSO kancelarija u Srbiji. U okviru ove inicijative formirana je i prva regionalna mreža za razvoj socijalnog preduzetništva — Social Entrepreneurship Forum. Pored nas, kao predstavnika Srbije, osnivači mreže su i: Partners Albania, Center for Change and Conflict Management (Albanija), Mozaik Foundation (Bosna i Hercegovina), Center for Institutional Development — CIRa (Makedonija), Forum for Civic Initiatives — FCI (Kosovo), Fund for Active Citizenship — fAKT (Crna Gora), Third Sector Foundation of Turkey — TUSEV (Turska). Cilj mreže je da ukaže na korake koje je neophodno preduzeti za razvoj solidarne ekonomije kao relevantnog modela za socijalno održiv razvoj čitavog regiona i zalaganje kod EU institucija da balkanske zemlje postanu deo EU strategija za razvoj socijalnog preduzetništva.

Koalicija kao samostalni akter

Prethodnih 10 godina istrajnosti i uspeha, ohrabrilu nas je i doneli smo odluku u registrovanju Koalicije za razvoj solidarne ekonomije, kao nezavisnog udruženja. Danas je Koalicija za razvoj solidarne ekonomije etablirana kao mreža organizacija posvećenih razvoju solidarne ekonomije u Srbiji. Koalicija je usmerena na stvaranje podsticajnog okvira za razvoj solidarne ekonomije i solidarnog preduzetništva kroz informisanje, zagovaranje i podizanje kapaciteta različitih aktera. Osnivači Koalicije su: Evropski pokret u Srbiji, Inicijativa za razvoj i saradnju, Smart kolektiv i Trag fondacija.

Postignuća Koalicije i naši budući planovi oslanjaju se na:

- liderstvo organizacija članica u svojim oblastima;
- kompatibilnost različitih oblasti podrške razvoju solidarne ekonomije koje organizacije članice sprovode;
- stručnost i kapacitivnost organizacija članica u svojim oblastima;
- vidljivost i kredibilitet Koalicije za razvoj solidarnog preduzetništva kod zainteresovane javnosti¹;
- korektnu međusektorsku saradnju — KorSE korektno saraduje sa sva tri društvena sektora;
- povezanost sa programima, organizacijama i institucijama u regionu i Evropi.

---

¹ Zainteresovana javnost obuhvata građane i grupe građana na koje rad KorSE-a utiče ili je verovatno da će uticati.

Okvir rada KorSE-a

Naše vrednosti i principi rada

Solidarnost je, pre svega i iznad svega, praksa a ne zamisao, više delovanje nego ideja i više stvar kolektivnog delovanja nego individualnih karakteristika. Solidarnost stoji na pola puta između politike i morala označavajući vezivno tkivo jedne zajednice.

Socijalna odgovornost — zalažemo se za pravedno, solidarno i odgovorno upravljanje dobrima, te uravnotežene odnose društvene moći radi zadovoljavanja osnovnih potreba svih građana i građanki.

Poštovanje, promovisanje i podsticanje održivog razvoja — koncept održivog razvoja uključuje ekonomske, društvene, kulturno-političke i ekološke aspekte sistema. Održivi razvoj je za nas postizanje trajnog zadovoljenja ljudskih potreba uz poboljšanje kvaliteta ljudskog života. To je proces ekonomskih i društvenih promena gde su upotreba prirodnih resursa, smer ulaganja, orijentacija tehničkog razvoja i institucionalne promene u međusobnom skladu i omogućavaju ispunjavanje potreba i očekivanja sadašnjih i budućih naraštaja, a sve kako buduće generacije ne bi nasledile razoreni svet. Održivi razvoj mora biti socijalno pravedan i prikladan za našu kulturu, istoriju i društveni sistem.

Participativnost — podstičemo sebe i druge na otkrivanje i korišćenje svojih potencijala i odgovornosti u sagledavanju i rešavanju problema u društvu. Ohrabujemo udruživanje građana i građanki oko promocije zajedničkih vrednosti, potreba i interesa, te njihovo aktivno učešće u održivom razvoju zajednice.

Transparentnost — zagovaramo odgovornost i transparentnost na ličnom, organizacionom i institucionalnom nivou. Odgovornost uključuje poštovanje vladavine prava u meri koja ne dovodi u pitanje poštovanje ljudskih prava, kao i brigu o svim društvenim posledicama vlastitog delovanja, bez obzira da li se radi o aktuelnoj zakonskoj obavezi ili ne. Protivimo se zloupotrebama dobara, podataka, društvenog uticaja i moći i podržavamo javnost rada svih institucija i organizacija, ukoliko to ne ugrožava prava i slobode građanki i građana.

Kompetentnost — dok se stručnost odnosi na znanja, veštine i stavove, kompetentnost se odnosi na skupove, repertoare ponašanja koje unosimo u posao, ulogu ili organizacioni kontekst. Verujemo da, pored stručnosti, naročito treba podsticati kompetentnost koja, za nas, podrazumeva lične karakteristike i očekivana ponašanja koja nas vode uspehu.

Demokratsko upravljanje — to je sistem rukovođenja koji se temelji na ljudskim pravima, učestvovanju građana i građanki, zaposlenih i ostalih učesnika u donošenju svih važnih odluka u preduzeću, organizaciji, instituciji. Ovakav sistem rukovođenja je zasnovan na institucionalnoj političkoj odgovornosti i vladavini prava.

Poštovanje različitosti — različitost vidimo kao bogatstvo kako pojedinca, tako i društva. Mi verujemo da poštovanje različitosti podiže svest o sličnostima i razlikama u odnosu na sopstveni kulturološki milje i promoviše prihvatanje i uvažavanje kao vrednost.

Negovanje dijaloga — cenimo raznolikost, a istovremeno podržavamo socijalnu koheziju. Negovanje dijaloga nam omogućava da zajedno krenemo napred, da na konstruktivan i demokratski način pridemo različitim identitetima na osnovu univerzalnih vrednosti koje delimo i da sprečimo etničke, verske, jezičke i kulturne podele.

Strateški pravci budućeg delovanja

Radna grupa za strateško planiranje je, na osnovu utvrđenih strateški prioriternih problema, definisala strateške ciljeve do kraja 2021. godine.

Strateški ciljevi

1. Kontinuirano informisanje građana i građanki o potrebama, potencijalima, preprekama i rezultatima u solidarnoj ekonomiji u Srbiji, sa posebnim akcentom na promene koje su se dogodile ili predstoje u procesu evropskih integracija.
2. Sistematično praćenje, ocena uspešnosti sprovođenja i razvoj javnih politika o solidarnoj ekonomiji u Srbiji.
3. Razvijanje kompetencija aktera solidarne ekonomije, pre svega solidarnih preduzeća, u pravcu održivih poslovnih modela za ostvarenje društvenih ciljeva.
4. Unapređivanje strukture i kompetencija Koalicije za razvoj solidarne ekonomije. Ovo uvođenjem i osnaživanjem nadzornih i izvršnih organa za organizacione, programske i administrativno-tehničke poslove.
5. Podizanje kapaciteta za održivost Koalicije za razvoj solidarne ekonomije kroz diverzifikovanje izvora finansiranja.